

УДК 325.54 (714) «1970»

## КАНАДСЬКА ПРОВІНЦІЙНА ІМІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА НА ПРИКЛАДІ КВЕБЕКУ у 1970-х рр.

*Марія Бурцева*

Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України»  
Україна, 01030, м. Київ, вул. Леонтовича, 5  
e-mail: mariyaburtseva@gmail.com

Питання співвідношення повноважень між центральною та місцевою владою є актуальним для вивчення у багатьох регіонах. У тому числі, практичний досвід вирішення таких відносин корисний і для сучасної України, яка перебуває на новому для себе шляху запровадження децентралізації. За таких умов, корисним може бути приклад Канади, оскільки у цій державі місцевий рівень влади має широкі повноваження. Досягненню сучасної політичної гармонії у Канаді передувало тривалий процес пошуку налагодження взаємин між федеральною владою та провінціями. Окрім того, на розвиток Канади загалом, і на провінційний розвиток зокрема, істотний вплив мало питання імміграційного руху та державної імміграційної політики, яке наразі актуалізоване у багатьох країнах.

У цій статті запропоновано проаналізувати один з етапів еволюції імміграційної політики Канади у контексті відносин між провінціями та федеральною владою, зосередившись на прикладі провінції Квебек, оскільки саме цей регіон був лідером руху за розширення прав місцевої влади. Й отже може бути певним лакмусовим папірцем цих процесів.

Наразі загальними цінностями Квебеку, які офіційно представлено на урядовому веб-порталі цієї провінції, визначено статус французької мови та цього регіону і суспільства, як франкомовного; секуляризовану владу; плюралістичне суспільство; вільна та демократична громада; верховенство права; рівність чоловіків і жінок; повага та забезпечення прав і свобод людини [13]. З одного боку, усі перераховані ознаки є цілком логічними й очікуваними від регіону такої демократичної держави, як Канада. Проте ще півстоліття тому, у 1960-х рр., Квебек був кризовим регіоном – місцем розквіту агресії, шовінізму, сепаратизму та значного впливу місцевих католицьких лідерів. Втім, поступові двосторонні кроки у напрямку пошуків діалогу та компромісів, зрештою, сприяли появі сучасного Квебеку. Не в останню чергу, низка подій і домовленостей

між цією провінцією та центральною владою, вплинула і на загальний розвиток руху децентралізації у Канаді. Серед іншого, свою роль відіграли ці процеси й у сфері імміграційної політики.

Різні аспекти канадської політики щодо переселенців на рівні провінцій певною мірою вивчалися зарубіжними науковцями. Приміром, канадський дослідник Леслі Сейдл, очільник програми Змін федеральних спільнот Канади (*Canada's Changing Federal Community*) в Інституті досліджень державної політики (*Institute for Research on Public Policy*) висвітлює питання імміграційної інтеграції, руху біженців, а також міжурядових відносин у федеральних державах у цих аспектах. Нурія Франко-Гульєн, співробітниця факультету політичних і соціальних наук університету Помпеу Фабра у Каталонії, вивчає особливості розвитку імміграційних процесів і погляди на переселенський рух у таких виражено національних і політично претензійних регіонах, як Квебек, Каталонія та Шотландія [5].

Із правничої точки зору питання федерального устрою та відносин між центральною та місцевою владою, вивчав Аллен Мартін Лінден, колишній суддя Федерального апеляційного суду Канади та професор кафедри права Оттавського університету. Суто квебецьку імміграційну політику з позиції правничих наук розглядала також професорка Монреальського університету Франс Хоул. У той час як з економічної сторони питання імміграційної політики та канадської бальної системи, зокрема, у спільному дослідженні розглянули професор і декан факультету економіки Карлтонського університету Крістофер Ворсвік і колишні професори університету Квінз Чарльз Біч та Алан Грін. Зрештою, Фреда Гокінс, політологиня, колишня професорка університету Торонто та почесна професорка Ворицького університету у Великій Британії, зосереджує увагу у своїх наукових доробках на питаннях міжнародної імміграції у різних регіонах. Ця публікація є продовженням вищезазначених нау-

кових розвідок, розглядаючи перші кроки канадських провінцій у напрямку становлення власної імміграційної політики.

Ведучи мову про особливості розвитку імміграційної політики Канади у 1970-ті рр., необхідно відзначити, що непрості відносини між федеральною владою та провінційною владою Квебеку спонукали до певного відгалуженого розвитку політики щодо переселенців для цієї провінції. Відтак, розглянемо певні етапи співпраці у сфері імміграційної політики між центральним і Квебецьким урядами. Загалом, Квебек почав систематично втручатися у цю сферу державної політики під час «Тихої революції» 1960-х рр., саме відтоді провінція прагнула забезпечити власну демографічну та політичну вагу у Канаді. Першим кроком у цьому напрямку стало створення у провінції власного міністерства з питань імміграції у 1968 р. [11].

Лише за кілька років діяльності міністерства, у 1971 р., було укладено першу імміграційну угоду між Канадою та Квебеком, між міністром трудових ресурсів та імміграції Канади Отто Лангом і квебецьким міністром з питань імміграції Франсуа Клутье (*Lang-Cloutier Agreement*). Відповідно до умов цієї домовленості, провінційні представники отримали право бути репрезентованими у канадських посольствах і вести закордонні консультації. Втім, за оцінкою дослідниці Нурії Франко-Гульєн, угода 1971 р. надала квебецькій стороні скоріше символічну, аніж фактичну значущість. Оскільки провінційні представники отримали право комунікації виключно з іммігрантами, направленими до Квебеку та кандидатури яких були заздалегідь схвалені федеральними чиновниками [5, с. 16].

Наступним кроком у співпраці між федеральною та провінційною владою стало укладення у 1975 р. угоди між очільником Міністерства трудових ресурсів та імміграції Канади Робертом Андрашем і міністром з питань імміграції Квебеку Жаном Б'єнвеню (*Andras-Bienvenue Agreement*), яка дозволила представникам Квебеку проводити інтерв'ю та надавати рекомендації візовим працівникам [6]. На думку дослідниці Нурії Франко-Гульєн, цей договір, як і попередній, мав скоріше символічне, аніж фактичне значення, оскільки федеральні комісії за власним бажанням могли брати чи не брати до уваги коментарі, оцінки та думки квебецьких представників щодо кандидатів на імміграцію [5, с. 16].

Тим часом, вже наступного року, при ухваленні Закону про імміграцію 1976 р., федера-

льний уряд врахував зростання внутрішньополітичного впливу на політику щодо переселенців. Про це свідчить один із пунктів Закону про імміграцію 1976 р., відповідно до якого було передбачено, що міністр може «укладати угоду із будь-якою провінцією [...] з метою сприяння процесам розробки, координації та запровадження імміграційної політики і програм» [14, с. 4]. Як результат, таке формулювання відповідало як інтересам найбільш конфліктної провінції Квебек, так і інтересам інших провінцій, розвиваючи ідеї та прагнення до процесу децентралізації у галузі імміграційної політики.

Про наявність такої позиції не лише серед представників уряду Квебеку, а й серед інших провінційних урядів, можуть свідчити записи дебатів у Палаті Громад Канади. Приміром, у 1977 р., у процесі обговорення неодноразово підіймали різноманітні питання щодо імміграційної політики. Так, 7 липня 1977 р., була представлена позиція одного із провінційних прем'єрів – очільника Нью-Брансвіка Річарда Хатфілда, прогресивного консерватора, який критично реагував на федеральні рішення, які стосувалися провінцій. Зокрема, у зверненні політика зазначалося, що федеральний уряд не консультується із провінційними урядами, а приймає рішення односторонньо – «зверху». Наприклад, серед таких рішень було запровадження страхування у випадку безробіття, яке передбачало фінансування безробітних переселенців провінційними органами влади. Позицію цього політика представив депутат від ліберальної партії Джон Родрігез [9, с. 7397].

Зрештою, у 1978 р. федеральний уряд уклав нову імміграційну угоду із Квебеком – між міністром працевлаштування та імміграції Канади Будом Калленом і міністром праці та імміграції Квебеку Жаком Кутюром – (*Cullen-Couture Agreement*), відповідно до якої провінційна влада отримала право самостійно визначати власні критерії щодо переселенців. Відповідно до умов договору, у процесі відбору незалежних іммігрантів, члени спільної комісії виконавчих органів Канади та Квебеку мали право вето при розгляді претендентів. Так, якщо кандидат відповідав стандартам загальноканадських вимог – провінційні представники могли відмовити такій особі через невідповідність вимогам Квебеку. Подібним чином, навпаки, навіть якщо заявник не відповідав усім вимогам загальнодержавної системи – представники від Квебеку у комісії могли схвалити та визнати цю особу такою, яка відповідає провінційним вимогам і потребам [5, с. 14].

Для категорії незалежних іммігрантів, яких обирали базуючись на економічних і соціальних факторах, місцеві органи Квебеку запровадили власну бальну систему оцінки заявників, метою якої була оцінка здатності кандидатів адаптуватися та сприяти розвитку інтересів провінції [15].

Проте, насамперед зауважимо, що відповідно до Правил імміграції (Розпорядження P.C. 1978-486), затверджених у лютому 1978 р., було затверджено оновлену бальну систему на федеральному рівні. Розгляньмо головні відмінності нової бальної системи від попередньої, встановленої Правилами імміграції (Розпорядження P.C. 1967-1616) у серпні 1967 р. Приміром, раніше форма бальної системи оцінювання іммігрантів охоплювала дев'ять категорій: освіта та кваліфікованість, персональні якості, попит професії, попит навичок, вік, наявність домовленості щодо працевлаштування у Канаді, знання англійської або французької мови, наявність родичів у Канаді, та можливості працевлаштування у регіоні до якого планувався переїзд [1, с. 4]. У той час нову бальну систему було збільшено на одну категорію. Втім, це було результатом розмежування на дві окремі категорії оцінку освіти та кваліфікованості (професійної підготовки) [2, с. 785-786]. Прохідний бал було збільшено на 10 балів – із 50 до 60 бального бар'єру. Оцінку рівня освіти претендентів було знижено із 20 до 12 балів. Було також зменшено із 15 до 10 балів оцінку за персональні якості. Такі зміни в оцінці деяких категорій свідчить про зміну пріоритетів і потреб канадської економіки. Федеральна бальна система 1978 р. була чинною до 1985 р. [7, с. 77-78].

Враховуючи ці зміни до загальної канадської бальної системи, важливо порівняти її із бальною системою Квебеку, запровадженою відповідно до імміграційної угоди 1978 р. Критерії відбору у цій провінції було зосереджено на внутрішніх потребах та особливостях регіону. Перш за все, спільною, або такою, що не зазнала суттєвих змін, залишилась оцінка таких категорій, як освіта (за федеральною системою оцінювалась у 12 балів, у той час як Квебецька – у 11 балів); спеціальна професійна підготовка (відповідно 15 і 10 балів); попередня домовленість щодо працевлаштування (10 і 20 балів); професійний досвід (8 і 10 балів); і вік (по 10 балів) [3, с. 57; 8, с. 127].

У той час решта категорій зазнали суттєвих відмінностей, чи, радше, вони були спрямовані на особливості провінції. Приміром, оцінка персональних якостей кандидатів замість 10 ба-

лів становила 23. До того ж, ця категорія, яка у бальній системі Квебеку визначалась як здатність адаптуватися (*adaptability*), була розширена такими аспектами, як мотивація бажання іммігрувати саме до цієї провінції, а також обізнаність з Квебеком (якщо особи протягом останніх 5 років працювали, навчалися, або просто перебували строком від 2 тижнів у цьому регіоні). Іншою суттєво відмінною категорією оцінки було знання мов – володіння французькою мовою надавало кандидатам 10 балів, у той час як знання англійської мови оцінювалось лише у 2 бали. Федеральна система, тим часом, оцінювала володіння лише однією із цих мов максимум у 5 балів. Ще однією категорією, яка зазнала змін у місцевому квебецькому варіанті, стала наявність родичів у Канаді – цей критерій було розширено також і на наявність друзів, які проживали на території провінції. Зрештою, бальна система Квебеку передбачала надання бонусних балів (максимум 4 балів), якщо один із подружжя вільно володіє французькою мовою; якщо один із подружжя здатен займатися якоюсь справою хоча б на середньому рівні провінції; а також у разі переселення разом із дітьми віком до 12 років (одна дитина – 1 бал, дві – 2 бали, три – 3 бали). Таким чином, максимально можлива оцінка за бальною системою Квебеку становила 104 бали, на відміну від федерального максимуму у 100 балів [3, с. 57; 8, с. 126-127]. Ці особливості, як і саме запровадження окремої бальної системи для Квебеку, свідчать про надання реальної влади провінційним органам у рамках імміграційної політики.

У цей період відбувався подальший розвиток руху децентралізації у Канаді. Не обмежуючись домовленістю із Квебеком, федеральний уряд вів переговори щодо укладення подібних імміграційних договорів із урядами інших провінцій [10, с. 45-46]. Зрештою, у 1978 р. було укладено угоди із провінціями Нова Шотія, Острів Принца Едварда, Саскачеван і Нью Брансвік; Ньюфаундленд уклав договір у 1979 р.; а провінція Альберта – у 1985 р. [12].

Відповідно до звіту щодо міжкурядових відносин у 1979 р. у сфері імміграції між федеральним і провінційними урядами велися активні перемовини. Приводом для цього стало збільшення переселенського руху до різних провінцій. Адже коли місцеві уряди, які раніше уклали угоди із центральною владою щодо розширення своїх прав у питаннях імміграції, зіткнулися із зростанням чисельності біженців і переселенців у своїх провінціях – постало питання фінансового забезпечення цих новоп-

рибулих осіб. Головним чином, суперечки стосувалися визначення сторони, яка мала фінансувати освітні програми, мовну й освітню підготовку, витрати на охорону здоров'я, а також питання розподілу біженців між різними провінціями [8, с. 104].

Подальший розвиток імміграційної політики Канади відбувався саме у контексті відходу від централізованої системи регулювання питань, що стосувалися переселенського руху, до децентралізації та розширення прав і можливостей провінційних урядів у цій галузі. У той час, як незважаючи на певну економічну та політичну нестабільність (наприклад, проведення виборів 1979 та 1980 рр.), політичні опоненти – ліберали та прогресивні консерватори, не мали суперечностей щодо принципів, цілей і відкритості імміграційної політики держави. Про що свідчать передвиборчі програми головних кандидатів і звіти відповідного періоду.

Про подальше розширення політичних прав провінцій із питань імміграції свідчить низка укладених договорів між федеральними та провінційними органами влади. Так, у 1991 р. було укладено чергову угоду між Канадою та Квебеком – Канадсько-Квебецький договір з питань імміграції та тимчасового прийому іноземців (*Canada-Québec Accord Relating to Immigration and Temporary Admission of Aliens*). За умовами документу було чітко розмежовано повноваження федеральної влади й уряду провінції Квебек у сфері імміграції. Головним досягненням провінційного уряду стало отримання повноважень відбору іммігрантів.

Загалом же, на рівні розгляду та прийняття рішення щодо відбору й ухвалення кандидатів, центральні та провінційні органи мали загалом рівні права. Центральна влада визначала критерії відбору «іммігрантів-родичів», і біженців (у тому числі й тих осіб, що потребували допомоги, але за визначенням не підпадали під категорію «біженців»). До того ж, на федеральному рівні визначали категорії осіб, які мали чи не мали права на імміграцію до Канади. Окрім цього, провінційні представники розглядали закордонні заяви біженців і незалежних кандидатів; у той час як справи біженців, які вже потрапили до Канади, розглядали представники центральної влади. Зрештою, за умовами договору, федеральні органи повинні були визнавати рішення щодо імміграції кандидатів, прийняті у результаті провінційного відбору, навіть якщо ці особи належали до категорії небажаних для в'їзду до Канади осіб [6]. На рівні прийому й інтеграції іммігрантів, що прибували до Квебеку, провінція

повністю брала на себе надання необхідних послуг переселенцям. У той час як федеральні органи припиняли свою діяльність у цьому напрямку (залишалась тільки певна грошова компенсація витрат місцевих служб). Центральна влада була відповідальною за надання послуг у сфері громадянства та мультикультуралізму [6].

Якщо ж говорити про рівні впливу на імміграційну політику, то федеральна влада визначала загальну чисельність переселенців до країни; у той час як Квебек надавав свої потреби та інтерес у в'їзду певної кількості іммігрантів і біженців до провінції. Таким чином, обидві сторони шляхом діалогу та визначення пропорційної частки переселенців, повинні були регулювати імміграційну політику провінції Квебек [6].

Підсумовуючи, можна стверджувати, що із кінця 1960-х – початку 1970-х рр. канадська імміграційна політика пережила значний розвиток всередині держави. Адже запровадження та розширення на рівні провінцій політики щодо переселенців дозволило розподілити функції місцевої та центральної влади у багатьох питаннях, та приймати нових іммігрантів і біженців із врахуванням індивідуальних особливостей і потреб кожного регіону. Так, Квебек, як найбільш яскравий приклад цих подій, розвивав власну імміграційну систему не з позиції сфери праці, а з позиції підтримки та розвитку власної національної мови та культури. Що, зрештою, призвело до встановлення політичного балансу всередині Канади.

#### ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. 'Immigration Regulations, Order-in-Council P.C. 1967-1616, 16 August', *Library and Archives Canada*, vol. 2380, 1967. URL: <http://www.pier21.ca/research/immigration-history/immigration-regulations-order-in-council-pc-1967-1616-1967>
2. 'Immigration Regulations, P.C. 1978-486, 23 February 1978', *Canada Gazette Part II*, 1978, Vol. 112, no 5, pp. 785-786.
3. Beach, Ch, Green AG & Worswick, Ch, 2006, *Impact of the Point System and Immigration Policy Levers on Skill Characteristics of Canadian Immigrants*, Queen's Economics Department Working Paper, Department of Economics Queen's University, Kingston.
4. Brown, D, 1980, 'Intergovernmental Relations in Canada: The Year in Review 1979', Institute of Intergovernmental Relations Queen's University, Kingston. URL: [http://www.queensu.ca/iigr/sites/webpublish.queensu.ca/iigrwww/files/files/pub/archive/yearinreview/IntergovernmentalRelationsinCanadaTheYearinReview1979.pdf](http://www.queensu.ca/iigr/sites/webpublish.queensu.ca/iigr/www/files/files/pub/archive/yearinreview/IntergovernmentalRelationsinCanadaTheYearinReview1979.pdf)
5. Franko, NG, 2011, 'The Point System of Selection of Immigrants in Quebec', *GRITIM Working Paper Series*, no. 9 Number 9, Autumn 2011, 44 p.
6. Government of Canada, 1994 'The Canada-Québec Accord Made Easy', 2 November 1994. URL: <https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/corporate/mandate/policies-operational-instructions-agreements/agreements/federal-provincial-territorial/quebec/canada-quebec-accord-made-easy.html>
7. Hawkins, F, 1991, *Critical Years in Immigration: Canada and Australia Compared*, McGill-Queen's University Press,

Montreal & Kingston, London, Buffalo.

8. Houle, F, 2014, 'Implementing Quebec Intercultural Policy Through the Selection of Immigrants' in S Baglay & D Nakache, (eds), *Immigration Regulations in Federal States: Challenges and Responses in Comparative Perspective*, pp. 117-138. International Perspectives on Migration 9, Springer, Dordrecht, Heidelberg, New York, London.

9. House of Commons Debates, 30<sup>th</sup> Parliament, 2<sup>nd</sup> Session, 1977, *Official Report*, Vol. 8, 952 p. URL: [http://Parl.Canadiana.ca/View/Oop.Debates\\_HOC3002\\_08/1?R=0&S=1](http://Parl.Canadiana.ca/View/Oop.Debates_HOC3002_08/1?R=0&S=1)

10. Justice, A, Linden, M, 2006, 'Flexible Federalism: The Canadian Way' in J Fedtke, (ed), *Patterns of Regionalism and Federalism: Lessons for the UK*, pp. 17-61. Hart Publishing, Oxford and Portland.

11. Labelle, M, 2006, 'Quebec Immigration Policy', 7 July. URL: <http://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/politique-du-quebec-immigration/>

12. Maton, WF, Copyright (c). 'Immigration. The Proposal (1994-2011, Maton, WF, Todos los Derechos Reservados), *The Law Archive*. Available at: [http://www.solon.org/Constitutions/Canada/English/Committees/Meech\\_Lake\\_1987/mlr-ch10.html](http://www.solon.org/Constitutions/Canada/English/Committees/Meech_Lake_1987/mlr-ch10.html)

13. Official site of the Government of Quebec, *The Common Values of Quebec Society*. URL: <http://www.valeurscommunesduquebec.gouv.qc.ca>

14. Seidle, FL, 2013, 'Canada's Provincial Nominee Immigration Programs: Securing Greater Policy Alignment', *IRPP Study* 43, 24 p. Institute for Research on Public Policy, Montreal. URL: <http://irpp.org/wp-content/uploads/assets/research/diversity-immigration-and-integration/canadas-immigration-programs/Seidle-No43.pdf>

15. Young M, 1998 'Immigration: The Canada-Quebec Accord', *Law and Government Division*, March 1991. URL: <http://publications.gc.ca/Collection-R/LoPBdP/BP/bp252-e.htm#INTRODUCTIONtxt>

### **Бурцева Марія Канадська провінційна імміграційна політика на прикладі Квебеку у 1970-х рр.**

*Імміграційна політика відіграла ключову роль у канадській історії ХХ ст. До того ж, у 1970-х рр. розпочався процес децентралізації у цій країні. Це був час законодавчих реформ у різних сферах. Зокрема, протягом цього десятиліття було запроваджено імміграційні правила. Так, Закон про імміграцію 1976 р. відіграв ключову роль у створенні нової ліберальної стратегії канадської імміграції, що включала також рух розвитку імміграційних правил у провінціях і територіях Канади. Вивчення цього періоду допомагає зрозуміти процес еволюції канадської імміграційної політики – як федеральної, так і провінційної, або територіальної.*

*Саме тому основну увагу цього дослідження зосереджено на процесі розвитку канадської імміграційної політики у 1970-х рр. У тексті розглянуто основні етапи федерально-провінційних/територіальних відносин. У статті проаналізовано законодавчі акти й угоди, які поклали початок внутрішньої канадської імміграційної політики нової ери. Дослідження містить огляд канадсько-квебецьких угод, що стосувалися імміграції. Зрештою, у статті представлено основні віхи у зміні вітчизняної імміграційної політики Канади.*

**Ключові слова:** імміграційна політика, Канада, федерально-провінційні відносини, Квебек, канадсько-квебецькі домовленості

### **Бурцева Мария Канадская провинциальная иммиграционная политика на примере Квебека в 1970-х гг.**

*Иммиграционная политика сыграла ключевую роль в канадской истории ХХ века. К тому же, в 1970-х гг. начался процесс децентрализации в этой стране. Это было время законодательных реформ в различных сферах. В частности, в течение этого десятилетия были введены иммиграционные правила. Так, Закон об иммиграции 1976 г. сыграл ключевую роль в создании новой либеральной стратегии канадской иммиграции, включавшей также движение развития иммиграционных правил в различных провинциях и территориях Канады. Изучение этого периода помогает понять процесс эволюции канадской иммиграционной политики – как федеральной, так и провинциальной, или территориальной.*

*Именно поэтому основное внимание этого исследования сосредоточено на процессе развития канадской иммиграционной политики 1970-х гг. Рассмотрены основные этапы федерально-провинциальных/территориальных отношений. В статье проанализированы законодательные акты и соглашения, которые положили начало внутренней канадской иммиграционной политики новой эры. Исследование содержит обзор канадско-квебекских соглашений, касающихся иммиграции. В конце концов, в статье представлены основные вехи в изменении отечественной иммиграционной политики Канады.*

**Ключевые слова:** иммиграционная политика, Канада, федерально-провинциальные отношения, Квебек, канадско-квебекские договоры

### **Burtseva Mariia Canadian Provincial Immigration Policy in the Context of Québec in the 1970s**

*Immigration policy has played a key role in Canadian history in 20<sup>th</sup> century. Moreover, the process of decentralization has started in Canada in 1970s. This was a time of legislation reforms in different areas. In particular, the immigration regulations were introduced during this decade. Thus, the Immigration Act of 1976 played a key role in building up the new liberal strategy of Canadian immigration, which includes also the movement of development of immigration regulations in provinces and territories of Canada. This period is important for studying, because it helps to understand the evolution process of Canadian immigration policy, both federal and provincial or territorial.*

*Therefore, the focus of this study is on the development of Canadian immigration policy in 1970s. The present research examines the main stages of the federal-provincial/territorial relations. It analyses legislation regulations and agreements, which paved the ground for domestic Canadian immigration policy of the New Era. This article provides an overview of the Canada-Quebec agreements relating to immigration. As a result, the main stages of the changes of domestic Canadian immigration policy are reported here.*

**Keywords:** Immigration Policy, Canada, Federal-Provincial Relations, Quebec, Canada-Quebec Accords

Надійшла до редакції 31.01.2018 р.